



Поліна ЯРОВА

(м. Северодонецьк Луганської обл. – с. Копили
Полтавського р-ну Полтавської обл.)

Молода письменниця, студентка першого курсу факультету філології та журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, майбутня вчителька української мови та літератури й англійської мови та зарубіжної літератури.

Народилася 8 травня 2005 р. в м. Северодонецьку, закінчила СЗШ I–III ст. №12, мріяла про вихід на сцену Льодового палацу спорту й отримання золотої медалі за відмінне навчання, але війна зруйнувала школу, місто й практично всі плани. Залишилися тільки творчість.

Любить читати. З юних літ пише вірші, оповідання, продовження до відомих казок. Прагне, щоб її твори дарували людям естетичне задоволення й відновлювали позитивні емоції, які вони втратили. Найбільшою мотивацією до письма вважає радість в очах діточок – своїх уважних слухачів і вдячних шанувальників. Вірить, що художнє слово – її покликання.

ТВОЯ ЧЕРГА БОЛЮ

– ...Сьогодні така тепла погода, як на лютий! Я в розтібнутому пальті, на підборах! Ще й макіяж зробила! А чому ні? Треба дарувати собі маленькі радощі. Завтра після школи планую піти на майданчик бурси зняти якесь естетичне відео...

Щосереді ти звично прямуєш до улюбленої репетиторки з української й по дорозі записуєш голосові повідомлення близьким. Тобі подобається, коли чуєш: «Твоє мовлення нагадує мені дзвіночки, таке ніжне й лагідне». Плануєш вступати на українську філологію й завжди в розмові додаєш: «Англійську також учити-му, бо живемо в глобалізованому світі».

Учителька рада зустрічі, з усмішкою пропонує чай, але відмовляєшся: минулого разу ти настільки заглибилася в завдання, що зовсім забула про нього. Тільки використовувала як грілку для рук.

Ти ніколи не стежиш за часом. Але тебе ніколи й не хвилює, скільки триватиме заняття. Слухати перекази творів, правила й коментарі цікаво. Голос репетиторки зачаровує. Подеколи вона каже: «Навіщо ти ходиш до мене, адже все знаєш?» Але ти не можеш погодитися з цим. Одна з причин – просто провести затишно час за улюбленою справою: вивченням і повторенням української мови.

– Буду чекати, якщо ще захочеш прийти, – щоразу лагідно каже, прощаючись, учителька. Ти киваєш, подумки зауважуючи, як вона ставиться до занять. Щаслива, отримує задоволення від праці. Ось твій натхненний вірець, такою ж хотілося б стати в майбутньому!

– А ти де? – телефонуєш батькові, роззираючись довкола. Поміж машин і дерев ніхто не стоїть. Темно, а ти ще й без окулярів.

– А який у тебе сьогодні репетитор? Математика? – запитує він.

– Яка ще математика... – здивовано озиваєшся і рушаєш.

– Невже англійська? – чуєш тупотіння ніг.

– Тату, у мене українська! – обурюєшся. Тихою вулицею лине звук твоїх підборів. Подобається! Ніби йдеш пустим коридором і чуєш відлуння. Але от проїжджає машина, порушуючи цей звуколад.

– А-а-а-а... Тоді почекай, я зараз прийду.

Закінчується розмова. Відстань від дому до кожного репетитора незначна, і ти могла б ходити сама. Але взимку батьки все ж супроводжують у темряві.

Із татом стрічаєшся на переході. Устигаєте лише трохи поговорити, аж за рогом показується будинок. О, цей рідний звук домофону! Чомусь тобі подобається тільки ваш. Другий поверх, жовті двері з цифрою. Інколи, як і зараз, ти швиденько підіймаєшся у квартиру, ніби тікаючи від когось, замикаєш двері... А батько повільно йде сходами.

«Урятувалася!» – проноситься в голові, і ти швиденько роззуваєшся.

– Що їсти будемо?

– Що є, – лаконічно відповідає мама. Вона, як завжди, сидить за своїми конспектами уроків. Ось і причина, чому не варто ставати вчителькою: мало хто подарує тобі сертифікат до психолога. Але чомусь тебе тягне до цієї професії...

Це був звичайний вечір. Ви разом попили чаю. Ти всім близьким у мережі побажала доброї ночі. Лягла спати у своє вузьке ліжко (ех, як мріяла мати широке!). Згадала, що вже довго не бралася за алмазну картину.

«Нічого страшного, “Зоряна ніч” ще почекає», – і з думкою про майбутнє відео на майданчику ти заснула...

Зранку перше, що бачиш, – напис на стелі «Неной». Колись, ще до того, як цей вислів став популярним і цитованим, ти наклеїла його там. В один із сумних моментів минулого... Ти стояла на ліжку й ледве дотягувалася. В очах рябіло від висоти. Але тепер це щоразу нагадувало тобі: треба триматися за будь-якої ситуації. Ти була впевнена, що зможеш усе здолати, адже пережила вже немало.

Традиційно першим зранку хапаєш телефон і перечитуєш повідомлення.

О третій ночі друг написав тобі: «Чомусь хочеться перейти на українську».

Цікаво. Напевно, це вплив його знайомої.

Ти читаєш далі. Усмішка повільно зникає з твого обличчя.

5:19: Я почув вибух...

5:26: Гуркіт...

5:29: Літак...

Наступне повідомлення змушує тебе прокинутися остаточно.

5:49: «Тради» б'ють уздовж усього кордону. ПРОКИДАЙСЯ, ДІСТАВАЙ АВТОМАТ, ЖИВИ!»

Твоїм тілом пробігають мурашки. Хоч, скоріше, це справжні слони. Вони топчуть тебе й ніби прибивають до ліжка. Але ти знаходиш сили, щоб устати, і біжиш у вітальню.

Батьки вже дивляться новини.

– ...росія почала повномасштабне вторгнення в Україну...

І якби ти могла, то хотіла б прокинутися ще раз.

Те, що відбувалося далі, прокручувалося фрагментами, як у старій, німій кінострічці. Але якщо раніше акомпанементом до кадрів була інструментальна розважальна мелодія, то зараз ти чула ревіння гармат.

В одну мить усе втратило логіку. Не стало ні ранку, ні вечора, ні дня, ні ночі. Існували ж натомість тиша і пекло.

Ти дримаєш у своїй кімнаті. Ліжко незастелене, із накиданим одягом і простирадлами. Час од часу розплющуєш очі, бо звук «Градів» ближчає. Подумки рахуєш снаряди – не встигаєш. Занадто швидко. Але ти знаєш, що вони ніколи не заряджають їх до максимуму: економлять.

Під боком муркоче кіт. Він не розуміє, чому ви постійно відсутні, тому ловить момент полежати поруч. Погладжування його

м'якої шерсті заспокоює. Він чіпляється лапою за твій светр. Цей одяг вже почав дратувати. Ти не знімала його тиждень, жодного разу не прийняла ванну. Раніше тобі здавалося ненормальним, коли хтось мився раз у два дні. Набрати гарячої води й лягти – чи не єдиний був спосіб утихомирити нерви. Але тепер немає такої можливості.

Відлунням пронісся вибух. Цю самохідну установку ти назвала Василіса. Відрізнити її від ворожих було легко, – як голос коханої людини серед натовпу.

На телефон прийшло повідомлення. Нарешті є зв'язок. Швидко залазиш під стіл біля вікна, лягаєш на подушку й набираєш номер.

Кіт засмучено нявчить і чимчикує до тебе.

Ідуть гудки.

– Ой, привіт, – із цими словами подруга взяла слухавку.

– Так! – радісно вигукуєш. – Уявляєш, сьогодні знову цілий день лежала, на щастя, ще не спускалися... – Ти не встигаєш договорити, бо веселий голос перериває:

– Вибач, я зараз не можу спілкуватися.

У трубці чути сміх і гру на гітарі.

– Але... Я ж не так часто можу дзвонити...

Котик торкається носиком до твоєї мокрої щоки.

– Ну, а зараз я на ночівлю прийшла. Я тобі потім обов'язково передзвоню. Бувай, сонце, усе буде добре!

Ти вдихаєш повітря крізь зуби й тихо звертаєшся до улюбленця: «Чи зможе вона це зробити?»

Миготить світло. Василіса знову нагадує про себе.

– Тату... – починаєш ти, але голос тоне в розривах мін. Притискаєш долоні до вух.

Вони поруч.

Кіт злякано шипить і ледь не вилітає з кімнати. Ти біжиш за ним, у коридорі тремтячими руками натягуєш взуття.

– Тату! – кричиш крізь шум, який із кожною секундою дедалі гучнішає. Близчає. Перед очима зринає темрява. Перебили світло.

– Тату!

Ти не впізнаєш свій голос. Він не такий, про який можна говорити «ніби дзвіночок». Він проривається з найтемніших закутків душі й сповнений тваринного страху.

Нарешті ти чуєш кроки батька.

– Що ти там робив, одягайся скоріш?! Де мама? – ти помилково вдягаєш його шапку й плутаєшся в куртці.

– Фотографував, як улетіло у вікно наді мною, – із показним спокоєм мовить він.

– Ти робив що-о-о-о?

У квартиру вривається мати, а твоє серце ледь не спинилося від того, як протяг гучно зачинив двері.

– А ти де була?

– Котиків годувала, – на відміну від батькового, її голос дрижить. – Прямо на майданчику впало, я встигла забігти в під'їзд.

Вибухи стають частішими.

– Швидко! Усе взяли? Пішли, – каже тато й штовхає вас до виходу.

Ти забула свою іграшку. Не те що під страхом смерті побігла б шукати її в темряві, але ще жодного разу ти не лишала її на самоті.

Кусаєш губи, а все ж таки злітаєш сходами й уже хочеш відчинити двері, як батько кричить тобі зупинитися.

– От дурний, не перевзувся... – шепоче він сам до себе. – Стривай.

Тебе повертають і ставлять у вузький отвір між стінами.

– Підемо, коли будуть перезаряджати, – каже мати.

Ти не розумієш. Міни ні на мить не припиняють розриватися. Коли саме вони хочуть бігти? Тримаєш у руках куртку й досі намагаєшся її одягнути. Здавалося, люди полегшили собі життя, вигадавши одяг, але зараз ти просто не можеш засунути дві руки. Зробити це стало вкрай важко.

– Можливо... – батько трохи прочинив двері, але десь поруч розірвалося. – Ні, не зараз.

Унизу, у крихітній коморі з трубами, куди спускалися переважно люди поважного віку, лунали голоси. Одні лаялися між собою, інші огризалися на події...

Ви могли б спуститися туди, але мали своє місце в іншому, більшому підвалі.

Батьки стояли й прислухалися. Якимось чином тато розумів багато речей. Або він швидко вчився на практиці...

– Біжімо! – кричить він, і ви вириваєтеся на вулицю. Березневий мороз устигає лише на мить охопити твої досі мокрі щоки.

Не марними виявилися нескінченні нормативи з фізкультури: за пару секунд ти вже у сховищі.

– Оце ти марафонець, аж грязь розліталась у всі боки, – не міг не пожартувати тато. Мама мовчки стояла й присвічувала ліхтарем, доки батько викручував шурупи з дерев'яних дверей.

Ти сідаєш на імпровізоване ліжко в коморі, полишаєш куртку, яку так і не змогла вдягнути. Береш шубу, нещодавно знайдену на смітнику, накидаєш зверху. Вона тепліша.

Звідси не так чути гради й міномети. Це якийсь інший, підземний вимір. Життя рухалося тут повільніше, якщо взагалі вдавалося вловити цей плин.

Батько зразу пішов до інших чоловіків дізнатися про новини й обговорити події. Він залишив вас удвох заспокоїтися. Тільки зараз ти помітила, що ноги тремтять і вистукують по підлозі.

Раніше мама сказала б: «Усе буде добре».

Але зараз єдине «добре», що вона цього не каже. Нема сенсу. Нема віри.

Поволі голова починає працювати. Думки змінюють одна одну.

«Чому я?»

«За що?»

«Я просто хотіла бути щасливою».

– Мамо... – тихо кличеш її. Можеш лише здогадатися, що вона повернула до тебе голову.

– А Іра зараз веселиться... – На останньому слові твій голос здригнувся, а з очей покотилися сльози. – Мамо, я теж хочу сміятися й веселитися!

Матуся починає витирати твоє обличчя, і ти чуєш її сопіння: вона також ледве стримується.

– Чому, коли я будь-якої миті можу загинути, Іра продовжує своє нормальне життя? – крізь ридання й далекі вибухи хлипаєш ти. – Чому вона може дозволити собі набрати ванну, перевдягнутися, пройти вулицю й зустрітися з друзями? Чому їй усе одно до того, що мені так боляче, ще й кидає слухавку? Я втомилася... Я втомилася, я просто втомилася від усього цього...

Із кожною фразою твоє серце стискалося сильніше. Ти думаєш, що пережити можна все. Головне – позитив. Тільки у твоїх планах ніколи не було війни. Цих страждань. Утрати життя.

– Сонечко... – мама пригортає тебе до грудей і тихо гладить

твое брудне, заплутане волосся. – Ми виберемося звідси. Ти теж зможеш веселитися. Ми навіть поїдемо до Іри, хочеш?

– Хочу... – гугнявиш ти.

– Ось і добре. Добре, – вона ще кілька разів повторила це слово, ніби заспокоюючи саму себе. – На день народження ви обов'язково будете разом. Тільки треба трохи потерпіти.

– Я вже не маю сил терпіти...

– Люба моя, уже ніхто не має...

Далі ви сиділи мовчки. Мама хилилася вперед-назад, обіймаючи тебе. Шуба зсунулася на підлогу. Василіса рідко подавала голос. Більше чути було ворожу артилерію. Через якийсь час повернувся тато. Хороших новин не було.

Ти не пам'ятаєш, як заснула, але зараз мама торкалася до твого плеча. Прислухалася. Тиша. Але це не заспокоювало. Підозріло тихо...

– Ми можемо підніматися.

Ти копирсаєшся в ковдрі й шубі, вилазиш з-під них і взуваєшся. Батько запирає двері, закручує шурупи та кладе інструмент за трубу.

– Котра година?

– Не знаю, ми забули телефони.

Ти теж.

Виходите під скрип дверей. Декілька людей стоять на вулиці. Бачиш маленький червоний вогник на рівні чужих облич. Під ногами сніг. Його не було всю зиму, тому в школі не змогли зробити фотосесію на пам'ять. Зараз від нього жодного сенсу. Якщо раніше вночі білий коцик саяв від світла ліхтарів і вікон, то тепер довкола темрява. Здається, ніби місто спить. Відганяєш думку, що воно просто загинуло. Ні, ще рано. Воно продовжує жити в далеких куточках квартир, у вогнях свічок. Під звуки тихого радіо з марафоном новин, надіючись почути своє ім'я. У підвалах мріє про сміх своїх мешканців. Знову хоче закрутитись у веремії подій.

Ти вдихаєш свіже повітря. Мороз неприємно кусає суху, потріскану шкіру. Десь далеко-далеко лунають звуки артилерії: ворожої чи нашої, – тобі не знати. На відміну від дорослих, ти не розумієш, звідки вибухи. Лише навчилася лічити секунди між ними й переводити в кілометри.

Зараз справді неблизько. Поки можна поспати. Ти завжди спиш. Але навіть уві сні кудись тікаєш від гармат.

– Скоро все закінчиться, – чуєш від чоловіка, який курить з іншими.

«Скоро...» – із надією думаєш ти, не здогадуючись, що це останні твої дні тут. Удома.

Ще довго ти будеш згадувати, як бігла на інший кінець міста під «Градами». Тупилася в землю й не здіймала погляду. Як їхала в машині й чула голос маленького хлопчика, котрий уперше за два тижні вийшов із підвалу:

– Це сонечко! Мамо, це ж сонечко! Привіт, сонечко! – він не міг перестати радіти, а ти тоді вкотре усвідомила, що таке – цінувати звичайні речі.

Ти не могла припинити плакати. Тобі було страшно. Ти вперше бачила сльози батька, який відправляв вас у невідому путь. Згадка про це шкребла душу й змушувала вити в кулак.

– Краще послухай музику, – нахилившись, шепоче мама. Вибухи ставали гучнішими. Слушна порада. Ти дістала телефон, увімкнула пісні. Навушники поглинули навколишні звуки. Заплющила очі, бо дуже боялася побачити щось на дорозі. До тебе доходили чутки, що люди не встигали виїхати. Вони тікали від пекла, але пекло наздоганяло їх.

А ти просто мріяла бути щасливою.

